

SXEDIO.86T

12.1.1937: Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΣΕΡ ΡΙΤΣΜΟΝΤ ΠΑΛΜΕΡ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΙ ΟΤΙ ΘΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΑΚΟΜΑ **10** ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ ΝΑ ΔΟΘΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο Κυβερνήτης Σερ Ρίτςμοντ Πάλμερ αφού έδωσε πισθάγκωνα τα χέρια του κυπριακού τύπου με ένα σκληρό νόμο προχώρησε στην άρση της λογοκρισίας με την είσοδο του **1937**.

Ενώ όμως ο Πάλμερ έδινε μια πολύ μικρή ελευθερία και αυτή υπό τον έλεγχο του διατηρώντας παράλληλα το δικαίωμα να επεμβαίνει, δεν ήθελε με κανένα τρόπο να δεχθεί να δοθεί οποιαδήποτε αντιπροσώπευση στο λαό.

Ετσι συγκάλεσε το Εκτελεστικό του Συμβούλιο και σε μια ομιλία που δημοσιεύθηκε στις **12** Ιανουαρίου **1937** ξεκαθάριζε ότι με κανένα τρόπο δεν θα επαναφέρονταν εκλογές με ψηφοδέλτιο οποιασδήποτε μορφής και τόνιζε ότι κατά την άποψη του, η αναστολή των δημοτικών εκλογών έπρεπε να παραταθεί για άλλα δέκα χρόνια και ίσως και περισσότερα ακόμα.

Στην αρχή της ομιλίας του ο Πάλμερ χαιρέτισε την παρουσία των μελών του νέου Εκτελεστικού Συμβουλίου και μίλησε για τον τρόπο λειτουργίας του Σώματος:

Κύριοι Μέλη του Συμβουλευτικού Σώματος,

Είναι μεγάλη η ευχαρίστηση μου να σας υποδεχθώ σε αυτό το νέο Κυβερνείο μετά την ικανοποίηση την οποία αισθάνθηκα κατά την τελευταία ημέρα του έτους που έληξε (**1936**) από το ότι ήρα μερικούς δημόσιους περιορισμούς τους οποίους από κοινού με τους προκατόχους σας επιθυμούσα να άρω πολύ.

Αναμφίβολα θα γνωρίζετε πλήρως τον αυστηρώς πρακτικό και αχρωμάτιστο χαρακτήρα του Συμβουλίου αυτού. Τούτο δεν είναι η Κυβέρνηση της Κύπρου, ούτε ως Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις πράξεις της

Κυβέρνησης της Κύπρου παρόλον ότι υπάρχουν πολλά ζητήματα, στα οποία η συμβουλή του έχει κατά φυσικό λόγο, μεγάλη βαρύτητα στα μάτια της κυβέρνησης.

Όσον αφορά την υπόσταση του το Συμβούλιο είναι συμβουλευτική συνέλευση που δεν βασίζεται στους νόμους. Η πορεία των εργασιών του είναι ανεπίσημη και το έργο του είναι να συμβουλεύει τον Κυβερνήτη σε οποιαδήποτε ζητήματα για τα οποία αυτός αποδέχεται κάποτε να τα συμβουλευτεί, ειδικά για τον ετήσιο Προϋπολογισμό των δαπανών και σε σχέση με μεγάλης σημασίας ζητήματα πολιτικής των Κυβερνητικών τμημάτων όπως για παράδειγμα των δασών, του σιδηροδρόμου, των ιατρικών Υπηρεσιών, ή της Παιδείας. Σε μερικές περιπτώσεις νομοσχέδια τέθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου για την συμβουλή των μελών. Σε πολλές περιπτώσεις η τέτοια συμβουλή αποδείχθηκε πολύτιμη για την Κυβέρνηση. Η τέτοια πορεία θα γίνει τώρα συχνότερη και συνεπώς οι συνεδριάσεις του Συμβουλίου θα είναι συχνότερες.

Σε μερικές περιπτώσεις πρακτικά αποστέλλονται στα μέλη για την γραπτή συμβουλή ή πληροφορία των μελών. Ελπίζεται να εξακολουθήσει και να επεκταθεί η τέτοια τακτική. Το Συμβούλιο όμως δεν καταρτίστηκε πάνω σε οποιανδήποτε βάση τοπικής αντιπροσωπείας, ούτε είναι αντιπροσωπευτικό οποιωνδήποτε ειδικών συμφερόντων. Με εξαίρεση των επισήμων μελών του προορίζεται στο να αντιπροσωπεύει τις γνώμες και απόψεις σε σχέση με δημόσια συμφέροντα μερικών από εκείνους τους πολίτες οι οποίοι δεν έχουν ιδιωτικά συμφέροντα να εξυπηρετήσουν και οι οποίοι είναι πρόσωπα επιρροής και εκτίμησης μεταξύ των συγχρόνων τους.

Εκτιμώντας και πάλι τις υπηρεσίες, που παρασχέθηκαν στην Κυβέρνηση για περίοδο τριών ετών από τους προκατόχους σας επιθυμώ να σας ευχαριστήσω για το δημόσιο πνεύμα, το οποίο σας προώθησε στο να λάβετε τις θέσεις τους. Μπορώ να προσθέσω ότι παρόλον όπως μέχρι σήμερα οι συνεδριάσεις μας δεν είναι ανοικτές στο δημόσιο ή στον τύπο, υπάρχει πρόθεση όπως μετά από κάθε συνεδρία, δημοσιεύεται

σύντομο ανακοινωθέν στον τύπο σε σχέση με την γενόμενη εργασία.

Σε σχέση με το ζήτημα τούτο επιθυώ να υποδείξω ότι όσον αφορά τις συζητήσεις σε Συμβούλιο, και όσον αφορά το περιεχόμενο οποιονδήποτε εγγράφων, τα οποία θα στέλλονται στα μέλη η Κυβέρνηση αναμένει και πιστεύει ότι οι συνήθεις κανόνες εθιμοτυπίας, οι οποίοι εφαρμόζονται στην αποκάλυψη πληροφοριών, που δίδονται από την Κυβέρνηση στα μέλη, θα τηρηθούν και ότι τα μέλη θά έχουν από του να ανακοινώνουν στον τύπο οποιαδήποτε ζητήματα, τα οποία τέθηκαν ή ενδεχόμενα να τεθούν ενώπιον του Συμβουλίου τουλάχιστον προτού να συμβουλευθούν γι' αυτό τον Αποικιακό Γραμματέα.

Θα παρατηρούσα περαιτέρω ότι το Συμβούλιο αυτό είναι όπως παρατηρήθηκε για ανάλογα σώματα "πολύ μικρό για να είναι αποτελεσματικό". Με ευκαμψία, η οποία θα ήταν αδύνατη, εάν το Συμβούλιο είχε εξουσίες με βάση Νόμο να δίδει διαταγές ή να καθορίζει πολιτική, η οποία θα εξακολουθεί να υφίσταται εφ' όσον το Συμβούλιο περιορίζεται σε Συμβουλή. Το Συμβουλευτικό Συμβούλιο έχει το πλεονέκτημα ότι μπορούμε, εάν έτσι επιθυμούμε, όπως πολλές φορές το κάναμε, να καλούμε τμηματάρχες προς διάσκεψη και να συνεργαζόμαστε με αυτούς, αντί απλώς να τους επικρίνουμε αντικειμενικά, ως θα έκαμνε σώμα που απορρέει από το Νόμο, χωρίς πλήρη κατανόηση και προσωπική εξήγηση των δυσκολιών και προβλημάτων τους".

Για τα προβλήματα που απασχολούσαν τον Κυπριακό λαό ο Σερ Ρίτμοντ είπε:

"Θα γνωρίζετε ότι πριν από πολύ χρόνο, δήλωσα δημόσια ότι δεν υπάρχει σκέψη μεταβολής στην κεντρική Κυβέρνηση της Κύπρου. Αυτό το είπα σκόπιμα και σύμφωνα προς απόφαση του Υπουργού των αποίων για να διαλύσω κάποιες διαδόσεις, οι οποίες κυκλοφόρησαν κατά το τελευταίο θέρους.

Αφ' ετέρου σε σχέση προς τοπικά αστικά

ιδρύματα, εννοώντας την ενθάρρυνση δήμων και επαρχιακών και χωριτικών συμβουλίων στο να εργάζονται και ενεργούν κατά το μάλλον καλόν και αποτελεσματικόν τρόπον για το κοινό καλό, είχα δηλώσει ότι η αντίληψη προοδευτικής πολιτικής ανάπτυξης προς τοπική αυτοδιοίκηση τυγχάνει όχι μόνο της πλήρους υποστήριξης μου, αλλά και εκείνης του Υπουργού των Αποικιών. Επιθυμούμε να προσδώσουμε μέγιστη σημασία στα υφιστάμενα δημοτικά και άλλα αστικά ιδρύματα με σκοπό του να καταστήσουμε αυτά στο τέλος όσο το δυνατόν πλήρη και αυτάρκη, νοουμένου ότι οι ενέργειες τους θα είναι σύμφωνες σε γενικές γραμμές προς τις κατευθύνσεις, τις οποίες η Κεντρική Κυβέρνηση επιδιώκει και για τα οποία οι διοικητές έχουν καθήκον να τα καθιστούν ενήμερα και πιστά.

Σε σχέση με αυτό είναι αναγκαίο να ενθυμούμαστε ότι παρ' όλον ότι πριν από μερικά χρόνια το Βρετανικό σύστημα κυβέρνησης με εκλογές, τόσο στις εθνικές όσο και στις τοπικές υποθέσεις, πιστευόταν από πολλούς ως το πρότυπο προς μίμηση, από όλες τις άλλες χώρες, η πορεία όμως των γεγονότων κατά τα τελευταία χρόνια οδήγησε αρμοδίους κριτές στο συμπέρασμα ότι η επιτυχία του ανωτέρω συστήματος στη Βρετανία ήταν κατά κάποιο μέτρο συνυφασμένη με την εξαιρετική βρετανική εθνική αγάπη προς συνεννόηση και ότι εν πάση περιπτώσει αλλαχού μια κεντρική Κυβέρνηση μάλλον εξακολουθητικού και λιγότερο κομματικού τύπου και λιγότερο εκτεθειμένη σε γεγονότα στιγμιαίου ερεθισμού και αισθήματος είναι μάλλον κατάλληλη υπό τις σημερινές παγκόσμιες συνθήκες.

Ετσι στην Κύπρο εν πάση περιπτώσει προς το παρόν, ο μόνος τρόπος εξασφάλισης σταθερής συνέχειας ανάπτυξης και τακτικής είναι η διατήρηση του παρόντος τύπου Κεντρικής Κυβέρνησης. Οι δημοτικές εκλογές στην Κύπρο όπως γνωρίζετε ανεστάλησαν με νόμο. Δεν υπάρχει πρόθεση μεταβολής της απόφασης αυτής. Κατά τη γνώμη μου στην Κύπρο η αναστολή αυτή πρέπει να εξακολουθήσει τουλάχιστον

για δεκαετία και περισσότερη ακόμη.

Το λογικό συμπέρασμα είναι ότι δεν προτιθέμεθα να επαναφέρουμε οποιονδήποτε άλλο τύπο εκλογών με ψηφοδέλτια, οι οποίες περικλείουν κομματικό φατριασμό, με παρεμβολή προσκομμάτων στη σταθερή δημοτική και χωριτική πρόοδο και την εμπορική προορατικότητα και επιχειρηματικότητα, με την πρόκληση κατ' ανάγκη οικονομικών ζημιών. Η παλαιότερη γενικά γνωρίζει πολύ καλά τα πολλά κακά, τα οποία οι εκλογές επέφεραν στην Κύπρο.

Αφ'ετέρου δεν πρέπει να υποτεθεί ότι η Κυβέρνηση επιθυμεί να διατηρηθούν διαρκώς οι στερεότυπες μέθοδοι, οι οποίες είναι εξ ολοκλήρου και ριζικά ακόμη γραφειοκρατικές κατά τον χαρακτήρα, οσονδήποτε καλά και αποτελεσματικά και εάν είναι τα διάφορα Τμήματα, με τα οποία η Κυβέρνηση εκασκεί τα κύρια της έργα και οσονδήποτε ακούραστοι, ικανοί και διακεκριμένοι και εάν είναι οι λειτουργοί των τέτοιων Τμημάτων. Είναι επιθυμητό και πλήρως σύμφωνο με την Βρετανική συνταγματική τακτική, ότι οι πολιτικοί βραχίονες της Κυβέρνησης οι οποίες στην πράξη είναι τα κυβερνητικά τμήματα, πρέπει εξακολουθητικώς να επηρεάζονται και πληροφορούνται από οργανισμούς, οι οποίοι με κάποιο μέτρο αντιπροσωπεύουν τα καλύτερα και μάλλον νουνεχή λαϊκά στοιχεία στις διάφορες μονάδες, στις οποίες η χώρα διαιρείται, μονάδες οι οποίες στην Κύπρο παρουσιάζουν αρκετή ανομοιότητα κατά τον χαρακτήρα στα διάφορα συμφέροντα τους.

Σε σχέσει προς τούτο όμως πρέπει να ενθυμούμαστε ότι η δημιουργία νέου κυβερνητικού μηχανισμού για ορισμένο σκοπό είναι έργο, το οποίο η βρετανική πρακτική συνήθως δεν σκέπτεται εκτός εάν είναι υποχρεωμένη προς τούτο.

Προτιμούμε μάλλον να προσαρμοζόμαστε ή να δημιουργούμε κάτι, το οποίο είναι παλαιό και καλώς γνωστό, παρά να επινοήσουμε κάτι νέο.

Η Κύπρος είχε για πολλά χρόνια συμβουλευτικά σώματα, ονομαζόμενα Μετζιλίς Ιδαρέ, τα οποία στις

επαρχίες είχαν καταστήσει ατροφικά. Στο κέντρο όμως οποιοσδήποτε τύπος Μετζιλίς Ιδαρέ όχι μόνο έπαυσε να υφίσταται στην πραγματικότητα για μερικά χρόνια, αλλά για τους κυρίους σκοπούς τους οποίους θα χρειαζόταν τώρα, αντικαταστάθηκε από το σώμα προς το οποίο τώρα ομιλώ στο Συμβουλευτικό Σώμα.

Γι' αυτό θεωρήθηκε ότι ενώ κανένας περαιτέρω επωφελής σκοπός μπορούσε να εξυπηρετηθεί από τη διατήρηση της μορφής του κεντρικού Μετζιλίς Ιδαρέ, εν τούτοις δεν θα ήταν αδύνατο όπως το επαρχιακό Μετζιλίς Ιδαρέ καθιστούν εξυπηρετικά επωφελούς σκοπού προς την άνω υποδεικνυόμενη κατεύθυνση εάν δινόταν σε αυτά νέα ζωή ως συνεργάτες των επαρχιακών αρχών. Επειδή πάντοτε συνίστατο εν μέρει από επίσημα μέλη και εν μέρει από αιρετά εκλεγόμενα κατά ένα απλό τρόπο, η εισαγωγή της αρχής του διορισμού των θεωρήθηκε ότι όχι μόνο θα τα βελτίωνε αλλά καθιστούσε δυνατό, γι' αυτά να απαλλαγούν από τις απηρχαιομένες πρόνοιες του Οθωμανικού Νόμου γι' αυτά.

Κατά τη γνώμη μας τα επαρχιακά αυτά Συμβούλια υπό την προεδρία του διοικητή κάθε επαρχίας έχουν ισχυρό αξιόλογο μέλλον. Μπορούν να βοηθήσουν στη θεραπεία κάποιας άνισης ανάπτυξης η οποία παρατηρείται σε πολλές πόλεις και χωριά στη νήσο, μπορούν να προωθήσουν την αύξηση της αστικής συνεργασίας, η οποία όπως δήλωσα προηγουμένως είναι επιθυμητή στην Κυβέρνηση και μπορούν επωφελώς να επηρεάσουν τα προγράμματα των κυβερνητικών τμημάτων.

Η πρόθεση μου προς το παρόν δεν είναι να εισηγηθώ οποιανδήποτε μεταβολή στη νομική υπόσταση ή τις εξουσίες των επαρχιακών αυτών συμβουλίων. Θα ήταν δυνατό, όπως συμβουλευόμαι τους διοικητές, όσον αφορά το πώς και προς ποιες κατευθύνσεις, μπορεί καλύτερα να χρησιμοποιηθεί το δημόσιο πνεύμα, το οποίο μέλη, δεχόμενα τη θέση, μπορεί να λεχθεί ότι επιδεικνύουν, ενώ εγώ θα απέβλεπα στα μέλη των τέτοιων Επαρχιακών Συμβουλίων, ως προς δυναμικούς υποψηφίους σε άλλους κλάδους δημόσιας

υπηρεσίας, για την οποία από καιρού σε καιρό θα ήταν έργο της κυβέρνησης ν' αποβλέψει.

Αλήθεια είμαι ικανοποιημένος και πιστεύω ότι μεγάλη πλειονότητα των Κυπρίων, οι οποίοι εξαρτώνται από το εμπόριο, από τη διατήρηση ξενοδοχείων και από τη γεωργία, δεν επιθυμούν κατά βάθος για να ζήσουν εξάρθρωση της εργασίας τους και τον θόρυβο του κομματικού φατριασμού, που προκαλείται από αντίθετα προγράμματα και υποσχέσεις υποψηφίων, για αξιώματα, προγράμματα, τα οποία δεν έχουν ούτε την εξουσία ούτε τα μέσα να εφαρμόσουν οι συντάκτες τους".